



การส่งเสริมการมีส่วนร่วม กรมพัฒนาที่ดิน
รายงานผลการลงพื้นที่ทำประชาพิจารณ์ โครงการการบริหารจัดการที่ดินในพื้นที่
เกษตรกรรมเพื่อเข้าสู่ความเป็นกลางทางคาร์บอน (Carbon Neutrality)
ปีงบประมาณ ๒๕๖๙

การส่งเสริมการมีส่วนร่วมพัฒนาที่ดิน

รายงานผลการลงพื้นที่ทำประชาพิจารณ์

โครงการการบริหารจัดการที่ดินในพื้นที่เกษตรกรรมเพื่อเข้าสู่ความเป็นกลางทางคาร์บอน (Carbon Neutrality)

ปีงบประมาณ 2569

รายงานโดย สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 8

จากสถานการณ์ปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกของโลกมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นทำให้เกิดความเสี่ยงต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศมีแนวโน้มรุนแรงมากขึ้นในทุกภูมิภาคของโลก เช่น อุณหภูมิเฉลี่ยสูงขึ้น ปริมาณฝนเฉลี่ยเพิ่มขึ้นในฤดูน้ำหลากและน้อยลงในฤดูแล้ง และจำนวนวันที่อากาศร้อนเพิ่มขึ้น รวมถึงการเกิดเหตุการณ์รุนแรง เช่น คลื่นความร้อนความแห้งแล้ง น้ำท่วม พายุหมุน และไฟป่า ซึ่งส่งผลกระทบต่อภาคเศรษฐกิจ สังคม และระบบนิเวศ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ความเป็นกลางทางคาร์บอน หรือ Carbon Neutral เป็นการดำเนินกิจกรรม โครงการ หรือกิจกรรมขององค์กร หน่วยงาน หรือประเทศที่มีการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสุทธิเป็นศูนย์ ในการดำเนินงานเพื่อบรรลุการเป็น Carbon Neutral ต้องมีรวบรวมข้อมูลซึ่งเป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการคำนวณการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ซึ่งผลที่ได้จากการประเมินการปล่อยและกักเก็บคาร์บอนในพื้นที่เป็นปัจจัยสำคัญเพื่อประกอบการตัดสินใจในการกำหนดนโยบาย มาตรการการบริหารจัดการพื้นที่ที่เป็นไปได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ ในภาคเกษตรหากเกษตรกรมีการจัดการพื้นที่ที่ดีจะส่งผลทำให้ผลผลิตดีและมีคุณภาพ รวมถึงสามารถลดปริมาณการปล่อยหรือดูดกลับก๊าซเรือนกระจกคืนสู่พื้นที่เกษตรกรได้ การส่งเสริมการเกษตรที่มีการนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้เพื่อเสริมให้การบริหารจัดการมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยสามารถควบคุมทุกขั้นตอนด้วยเทคโนโลยีเพื่อทำการตรวจสอบ เก็บข้อมูล วิเคราะห์ และแก้ปัญหาการเพาะปลูกได้ทันที พร้อมทั้งสามารถแสดงผลข้อมูลการเจริญเติบโตและคาดการณ์ผลผลิตได้อย่างแม่นยำ อีกทั้งยังช่วยเพิ่มประสิทธิภาพและผลผลิตของการเกษตรกรรมอีกด้วย

ในส่วนของ ภาคเกษตรกรรม ซึ่งนับว่ามีความสำคัญต่อเศรษฐกิจและสังคมไทยเป็นอย่างมาก พบว่ามีกรณีต้นให้ลดการเผาไหม้วัสดุทางการเกษตร (Zero burn) เพื่อลดปัญหามลภาวะทางอากาศ เช่น ฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน 2.5 ไมครอน (PM 2.5) อีกทั้งยังมีการส่งเสริมการเกษตรอัจฉริยะ (Smart agriculture) ควบคู่กับโมเดลเศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียน และเศรษฐกิจสีเขียว (Bio-Circular-Green Economy; BCG Economy) ซึ่งเป็นการพัฒนาเศรษฐกิจแบบองค์รวม โดยใช้แนวคิดการนำวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม มายกระดับเกษตรกรรมในประเทศไทย เพื่อนำไปสู่การลดต้นทุนการผลิต เพิ่มประสิทธิภาพและผลผลิต เพิ่มมูลค่าและสร้างความหลากหลายให้แก่ผลิตภัณฑ์

อีกทั้งยังสร้างระบบเศรษฐกิจหมุนเวียนที่เน้นการแปลงของเสียเป็นแหล่งรายได้ เพื่อสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจและช่วยลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมได้อย่างยั่งยืน

ปีงบประมาณ 2569 สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 8 และสถานีพัฒนาที่ดินพิษณุโลก ได้คัดเลือกพื้นที่ดำเนินงานโครงการการบริหารจัดการที่ดินในพื้นที่เกษตรกรรมเพื่อเข้าสู่ความเป็นกลางทางคาร์บอน (Carbon Neutrality) ในพื้นที่บ้านห้วยตีนตั้ง ตำบลเนินเพิ่ม อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก เพื่อบริหารจัดการที่ดินด้วยการปรับปรุง ฟื้นฟู ในการลดการปลดปล่อยและเพิ่มการกักเก็บคาร์บอนในพื้นที่เกษตรกรรม และกำหนดมาตรการในการบริหารจัดการที่ดินในพื้นที่เกษตรกรรมที่จะขยายผลเข้าสู่ความเป็นกลางทางคาร์บอนต่อไป

วันที่ และสถานที่

12 มีนาคม 2569 ณ บ้านห้วยตีนตั้ง ตำบลเนินเพิ่ม อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก

ประเด็นหรือเรื่องในการมีส่วนร่วม

1. การชี้แจงรายละเอียดของโครงการบริหารจัดการที่ดินในพื้นที่เกษตรกรรมเพื่อเข้าสู่ความเป็นกลางทางคาร์บอน
2. การทำประชาพิจารณ์เพื่อรับฟังความคิดเห็นของกลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ฯ ในการเตรียมความพร้อมการดำเนินงาน และพื้นที่เป้าหมายในการดำเนินงาน

ข้อมูลของผู้มีส่วนร่วม

จำนวนประมาณ 45 ราย ประกอบด้วย

1. ผู้นำชุมชน เช่น ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน หมอдинอาสา และ ส.อบต. เป็นต้น
2. เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ
3. เจ้าหน้าที่สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 8 และสถานีพัฒนาที่ดินพิษณุโลก
4. เจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรอำเภอนครไทย

ผลการมีส่วนร่วม

เจ้าหน้าที่สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 8 และสถานีพัฒนาที่ดินพิษณุโลก ได้ชี้แจงรายละเอียดของโครงการบริหารจัดการที่ดินในพื้นที่เกษตรกรรมเพื่อเข้าสู่ความเป็นกลางทางคาร์บอน เพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการฯ

ให้กับเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการและการประชาสัมพันธ์เพื่อรับฟังความคิดเห็นของกลุ่มเกษตรกร ในการดำเนินงาน กิจกรรมด้านต่าง ๆ ของโครงการฯ ได้ผลดังนี้

1. ได้พื้นที่แปลงต้นแบบกิจกรรมด้านการอนุรักษ์ดินและน้ำ ประกอบด้วยพื้นที่ของนางบุญเรือง คำอินทร์ พื้นที่ 27 ไร่ และนายนิรันดร์ โพธิ์ปลัด พื้นที่ 26 ไร่ รวมพื้นที่ต้นแบบ 53 ไร่
2. ได้พื้นที่แปลงขยายผลออกเป็น 2 แปลง แต่ละแปลงมีพื้นที่ 500 ไร่ โดยรอบแปลงต้นแบบ รวมพื้นที่แปลงขยายผล 1,000 ไร่
3. ได้เกษตรกรที่ร่วมโครงการฯ หรือมีพื้นที่อยู่พื้นที่แปลงขยายผล จำนวน 12 ราย
4. เจ้าหน้าที่จากสำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 8 นัดหมายเกษตรกรที่ร่วมโครงการฯ เพื่อลงพื้นที่เก็บข้อมูลดิน การใช้ประโยชน์ที่ดิน และข้อมูลการจัดการพื้นที่รายแปลง รวมการตรวจวัด/นับจำนวนพืช เพื่อใช้ในการประเมินการกักเก็บคาร์บอนในพื้นที่แปลงต้นแบบ

การนำผลจากการมีส่วนร่วมไปปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงาน

1. นำผลจากการประชาสัมพันธ์ โดยใช้ข้อมูลจากข้อเสนอแนะ ปัญหาและความต้องการของเกษตรกร เพื่อปรับแผนการดำเนินงานเพื่อให้เหมาะสมกับพื้นที่
2. จากผลการประชาสัมพันธ์เพื่อรับฟังความคิดเห็นของกลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ และผลการประเมินการกักเก็บคาร์บอนจากพื้นที่แปลงต้นแบบ มาร่วมกันกำหนดมาตรการการจัดการที่ดินในแปลงเกษตรเพื่อเพิ่มการกักเก็บคาร์บอนและลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ในพื้นที่โครงการ ฯ ได้ ดังนี้
 - 2.1 การปลูกไม้ยืนต้น ไม้ผล เช่น ยางพารา เงาะ มะขามเปรี้ยว มะขามหวาน
 - 2.2 การทำปุ๋ยอินทรีย์โดยใช้วัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรในพื้นที่
 - 2.3 การลดการไถพรวนในพื้นที่เกษตร
 - 2.4 การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน
3. ได้เกษตรกรต้นแบบอยู่ในพื้นที่ ใช้เป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ด้านการกักเก็บคาร์บอนที่เหมาะสมกับบริบทของชุมชน โดยการถอดบทเรียนจากเกษตรกรทั้ง 2 ราย เพื่อสกัดองค์ความรู้ด้านการบริหารจัดการพื้นที่ด้าน การกักเก็บคาร์บอนและลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก เผยแพร่และถ่ายทอดสู่ชุมชนอื่น ๆ ที่มีสภาพพื้นที่ใกล้เคียงกันได้นำไปประยุกต์ใช้





กิจกรรมการมีส่วนร่วมของเกษตรกร โครงการการบริหารจัดการที่ดินในพื้นที่เกษตรกรรมเพื่อเข้าสู่ความเป็นกลางทางคาร์บอน (Carbon Neutrality) ณ วัดเนินสว่าง ตำบลเนินเพิ่ม อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก 12 มีนาคม 2569

เว็บไซต์สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 8: <https://orgweb.ddd.go.th/r08>

Facebook สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 8: https://www.facebook.com/profile.php?id=100064600868731&locale=th_TH